

EBTENYÉSZTÉS

- Az egyes országokban működő kinológiai rendszer az ebtenyésztés szereplőit érinti.
- Fajta Standard: a fajta ideális tudományos leírása (FCI Standard N.)
- Az 1911-ben alapított világhírű Nemzetközi Kinológiai Szövetség (FCI) jelenleg 91 tagszervezettel és 343 elismert fajta standarddal működik.
- A Földművelésügyi Minisztérium a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesületeinek Szövetségét (MEOESZ) jelölte ki kinológiai szövetségként a magyar ebtenyésztők érdekképviselőjére és nemzetközi képviselőjére.
- A MEOESZ-nek jelenleg 84 fajtaklub tagja van, ebből jelenleg 54 államilag elismert.
- A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) az ebtenyésztés első fokon kijelölt hatósága.
- Nemzeti ebfajtának kell tekinteni azt az ebfajtát, amely Magyarország természetföldrajzi környezetében alakult ki, illetőleg tartásának, használatának és tenyésztésének történelmi hagyománya van.

A Kormány [T/9299.](#) számon benyújtott törvényjavaslata – a nemzeti ebfajtáink kivételével – az ebtenyésztés feletti állami kontroll megszüntetését terjeszti elő. Az ezzel összefüggő egyes törvények módosítása érinti az állattenyésztésről szóló 1993. évi CXIV., és az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvényt.

A **kinológia** a kutyafélék fejlődéstörténetével, a kutya anatómiájával, a fajták kialakulásával és viselkedésével foglalkozó tudomány. Egy tajmiri farkasborda genetikai elemzésével egy svéd kutatócsoport nemrég megállapította, hogy a kutya házasítása már 27-40 ezer évvel ezelőtt elkezdődhetett ([Skoglund et. al., 2015](#)). Napjainkban a kutyatartás többnyire hobbi jellegűvé vált és jellemzően a kutya társ-szerepe került előtérbe ([Csányi, 2015](#)).

A felelősségteljes **fajtatenyésztés** célja, hogy szakszerű tenyésztői és állattartó magatartás mellett biztosítsa az egészséges (genetika, fizikai, mentális), adott fajtajelleggel rendelkező ebállomány kialakítását.

Az [FCI](#) (Nemzetközi Kinológiai Szövetség) 1911-ben alapított, belgiumi székhelyű kutyás világszervezet, amelynek szerződéses partnerei minden fajtát tömörítő országos kutyás klubok. Célja – többek között – a standardok szerinti ebtenyésztés elősegítése, kiállítások, versenyek szervezése. A szervezet 91 tagszervezettel, és **343 fajta standardot** tart nyilván (2015). A fajtákat tíz csoportba sorolja; juhász- és pásztorkutyák, terrierek, vizslák és szetterek, stb. Mindegyik fajtának külön kódja és standardja van, a puli például [55 FCI kódú](#) magyar juhászku-tya. Az FCI nemzetközi kiállításai és versenyei világhírűek ([CACIB](#) kiállítás).

Az egyes **országok kinológiai rendszerében** létezik egy FCI jogokkal bíró adminisztratív feladatokat ellátó **csúcsszervezet**, amelyhez szerződéses formában kapcsolódnak a fajta specifikus tenyésztő szervezetek. A fajtaklubok tenyésztőkből állnak, itt folyik az érdemi törzskönyvezés, a tenyésztést érintő döntéshozatal, és a független bírói működés kialakítása. Kizárólag a fajtaklub hatáskörébe tartozik a bírók küldése, hívása, cseréje. Az FCI különböző országokban lévő szövetségek törzskönyvezési rendszereit elfogadhatja egymással, illetve országon belül is biztosítja a klubok elismertségét. Az általa elismert **bírók** kutyabírálatában az **egyszemélyi döntés** van érvényben. A bíró munkája autonóm és szuverén, döntése megfellebbezhetetlen. Szakmaiságát kizárólag a fajta standard maximális ismerete határozza meg, ezzel a **tenyésztői munkára helyezve a hangsúlyt** a bírálat során.

Az FCI nem avatkozik be az országokat képviselő szervezetek belügyeibe. Az FCI [Alapszabályzatában \(9.\)](#) az áll, hogy a szövetségi partnereknek be kell tartani a tagok előterjesztéséből megfogalmazott szabályzatokat (kiállítások rendjére, a bírói munka, stb.) kivéve, ha azok nem ellenkeznek az érintett országok kormányainak előírásaival.

Jól működő FCI tagországokban érvényesül a **függetlenség, diszkrimináció mentesség, szakmaiság** elve.

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- Az állattenyésztésről szóló [1993. évi CXIV. törvény](#) (Átv.) értelmében az elismert tenyésztő szervezet a szervezési feladaton belül tenyésztési programot hajt végre, törzskönyvezést végez, amit a tenyésztési hatóság hitelesít.
- Az állatok védelméről és kíméletéről szóló [1998. évi XXVIII. törvény](#) (Átv.): kötelezi minden 4 hónaposnál idősebb kutya chippel történő ellátását.
- A vad védelmével, a vadgazdálkodással, valamint a vadászattal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló [2015. évi CLXXXII. törvény](#) (2016. 01.01-től hatályos) értelmében a tenyésztési hatóságnak a munkavizsgára kötelezett fajtákat érintő kérdésekben ki kell kérnie az Országos Magyar Vadászkamara véleményét.

MAGYAR EBTENYÉSZTÉS

A szervezett ebtenyésztés a **Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesületeinek Szövetségének (MEOE)** elődje által 1911-ben megalapított Magyar Ebtörzskönyvvel (MET) vette kezdetét. Az államilag elismert tenyésztésirányítási tevékenységet végző szervezetet **1933-ban felvették az FCI-be** a Magyar Királyi Földművelésügyi Minisztérium és Belügyminisztérium engedélyével. A II. világháború után megszűnt, és a minisztérium Eb Törzskönyvezési Hivatalt működtetett. 1956. január 6-án METESZ szakosztályaként megalakult a Magyar Kutyatenyésztők Országos Egyesülete

(MKOE), amely az FCI tagság miatt a nevét MEOE-re változtatta (1964) és jogszabályi felhatalmazással újra törzskönyvezett. A szervezet működését mind a mai napig számos bíráló érzi az ebtenyésztő szervezetek részéről.

A MEOE a 2/1989. (II.5.) MÉM-ÁH rendelettel elvesztette eb törzskönyvezési jogát, de a rendszerváltást követő törvényi szabályozás hiányában kizárólagos joggal egyesületként kiejáratotta a MET vezetését. Elindult az évenkénti száz ezret meghaladó eb törzskönyv és „kutya gyártás” nem kis nemzetközi visszhangot kiváltva (Juhász 2012/[I.](#)).

A probléma kezelése érdekében a kormány megalkotta a **fajtatiszta ebek tenyésztési szabályairól szóló 64/1998. FVM rendeletet** (2015 október 25-től hatályon kívül). Mivel a rendelet szankciórendszerrel nem tartalmazott, az ebtenyésztők továbbra sem működtek egységesen. A MEOE 2013 őszén [Alapszabályt](#) módosított, azóta MEOESZ-nek hívják. Szakértők szerint azonban továbbra is súlyos **problémák** vannak a menedzsment, a tenyésztés, a [törzskönyvezés](#) és a bírói munka terén, amely **ellehetetlenítette a hazai ebtenyésztést** (Juhász, 2012/[II-III.](#)). Többször felvetődött a megszüntetésének gondolata, számos bírósági ítélet (pl. Kúria [2.Pf. 20.609/2011/4.](#)) és [adóhatósági ügy](#) alperese. Egyesületként a MEOESZ tevékenységét senki sem ellenőrzi.

Az [FCI statisztikáit](#) áttekintve 2002 és 2013 között a MEOESZ taglétszáma 65 százalékkal csökkent, míg a született **kutyalétszám 70 százalékkal**.

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal

A helyzet rendezésére megalkották a fajtatiszta ebek tenyésztési szabályairól szóló [98/2013 VM rendeletet](#). Eszerint az elsőfokú hatóság a [NÉBIH](#), és az ebfajták fenntartására, törzskönyvezésére, tenyésztésére, tenyésztési dokumentációk kiadására – bírság terhe mellett (Átv.45/A) – csak tenyésztőszervezetek jogosultak. Fajtánként csak egy szervezet ismerhető el, és ő döntheti el kit fogad el **államilag elismert ebtenyésztő szervezetként (ETSZ)**. 2013-ban a Vidékfejlesztési Miniszter az

[MgF/1051-1/2013.](#) számú, 2013. december 2.-án kelt határozatában megerősítette a MEOESZ kinológiai szövetségi szerepét. Gyakorlatilag a klubok „kettős köldöksinóron” élnek, hiszen mindkét kapcsolattól függenek, de a nemzetközi és hazai elismerés ellentmondásba ütközik. Ebben a helyzetben a tenyésztők egy része [petícióval](#) fordult az FCI-hez az alapszabályzat 9. pontjára utalva.

Jelenleg **54 ebtenyésztő szervezet** ([ETSZ](#)) van, akik MEOESZ tagok és elismert törzskönyvezési szabályzatot is tartalmazó tenyésztési programmal rendelkeznek. Számtalan fajtaklub nem számít ETSZ-nek, de MEOESZ tag, ami átláthatatlan helyzetet eredményez. Nem egy esetben adott fajták tenyésztését több klub végzi, ami a törzskönyvezés terén **megettés** és jogsértő gyakorlatot eredményez. Előfordul, hogy két FCI által elismert származási igazolással rendelkező kutya kölykeit törzskönyveztetik, annak ellenére, hogy **mentális és egyéb egészségügyi kizáró okot** mérlegeltek volna ([FCI ügyrend](#) 8.5, 8.14). A hangsúly a FCI hírnevéhez társult.

TÖRZSKÖNYVEZÉS

A törzskönyvezés Angliából terjedt el, és maig a tenyésztés megtervezésének és egyben a származás igazolásának alapját képezi. A **törzskönyv** lényegében a kutya születési anyakönyvi kivonata és személyi igazolványa egyben; „*elismert tenyésztő szervezet által vezetett – a tenyésztési hatóság által hitelesített – közokirat.*” (Átv 3. § (26))

A **származási lap** gyakorlatilag a törzskönyv másolata, amit a tenyésztő kézhez kap. A [törzskönyvezés](#) eljárásáról a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) is rendelkezik.

Nemzeti ebfajták:

Több nemzeti ebfajtánk ősi változata minden valószínűség szerint a vándorló, nomád pásztorkodással foglalkozó ősmagyarokkal került a Kárpát-medencébe.

A 9 nemzeti fajtából 7-nek van ETSZ-e:

Hungaria Komondor Klub

Hungária Puli Klub

Magyar Kuvasz Fajtagondozó

Egyesület

Fényes Mudi Klub

Magyar Pumi Klub

Magyarországi Erdélyi Kopó Klub

Magyar Ír Farkas Agár Egyesület

Az ETSZ felelős a regisztrációs feladatokért (alombejelentés, fedezetési jegy, honosítás, tulajdonjog átírás), de egyes technikai jellegű részfeladatok ellátásával mást is megbízhat. [Az ETSZ-szel nem rendelkező](#) fajták esetén a NÉBIH [megbízása](#) alapján a MEOESZ végzi el ezeket. Az alombejelentés a kiskutyák megszületését követően 60 napig történhet. Ennek számos feltétele van; *kennelnév igazolás, a szülők törzskönyve, fedezetés bejelentése, stb.*

NEMZETI EBFAJTÁK

A [T/9299.](#) törvényjavaslat a következő nemzeti ebfajtákat jelöli ki:

- Drótszörű magyar vizsla ([N. 239](#)): vadászkutya, fajtakereszteztést követően az 1930-as évek óta tenyésztik.
- Erdélyi kopó ([N. 241](#)): ősi, Kárpátokban élő fajta, eltűnését követően 1968 óta tenyésztik.
- Komondor ([N. 53](#)): ázsiai eredetű pásztorkutya;
- Kuvasz ([N. 54](#)): ősi magyar pásztorkutya, Mátyás király idején vadászatban is használták.
- Magyar agár ([N. 240](#)): őszi vadászkutya;
- Mudi ([N. 238](#)): a 18-19. szd.-ban magyar és német pásztorkutyák kereszteződéséből létrejött fajta.
- Puli ([N. 55](#)): ázsiai eredetű pásztorkutya;
- Pumi ([N. 54](#)): a 17-18. szd.-ban a puli és az importált német, francia terrier fajták kereszteződéséből kialakult hegyes fülű fajta.
- Rövidszörű magyar vizsla ([N. 57](#)): vadászkutya, őse a vándorló magyar törzsekkel jött a Kárpát-medencébe, modern tenyésztése 1920-ban kezdődött.

VÉLEMÉNYEK

Ahogy arról a sajtó rendszeresen beszámol, az ebtenyésztés területén állandó probléma a számlaadás nélküli tenyésztés felerősödése, az illegális [kutyaviadatok](#) előfordulása. Az állatkínzásokkal szembeni jogszabálykövető [fellépés gyenge](#). Az ebtenyésztés piacán a hangsúly a nemzetközileg elvárt minőség helyett továbbra is az anyagi érdekeltségen van ([Somyi 2014.](#)).

Európa számos országában már most sincs igény magyar tenyésztésű kutyákra, a hazai szakma hírneve leromlott. A kivételes, és elismert neves fajtakluboknak a helyzete viszont romlani fog az állami szabályozás nélkül (Juhász 2012/[III.](#)).

A szakma érintett szereplői közül sokan tapasztalják, hogy a kutyatenyésztéshez kapcsolódó szolgáltatások érintettjei (állatorvos, kutyakozmetikus, kiképzők, felvezetők) gyakran

nem adóznak; amelyhez hozzávéve a szükséges tápok és gyógyszerek feketekereskedelmi forgalmát. évente milliárdos nagyságrendű adóbevétel-kiesést okoznak az államnak. ([Index, 2013](#); [Pethő 2013](#))

[Spirk](#) (2015) szerint az FM a tenyésztésből történő kivonulásával nem segíti elő a MEOESZ és a fajtaklubok közötti évtizedes háborúskodás végét. Ráadásul az Átv. módosításával szűkíti a hatályába tartozó állatfajok körét, ehelyett „nemzeti ebfajták” szerepel, amit külön definiál. Ha a jogi szabályozás csak a nemzeti ebfajták számára nyújt védelmet, akkor a vadászutyák, rendőrség, honvédség, pénzügyőrség által használt és vakvezető kutyák tenyésztését, állományának minőségét nem védi a törvény.

Az ebtenyésztés hatósági kontrolljának megszűnésével a szakma tovább hígulhat, ezért az egészséges ebállomány genetikai, fizikai és mentális állapota leromolhat ([V. Molnár, 2014](#)).

Források:

- [1993. évi CXIV. törvény](#) az állattenyésztésről
- [98/2013 \(X.24.\) VM rendelet](#) a fajtatiszta ebek tenyésztési szabályairól
- [91/174 EKG Tanács irányelve](#) a fajtatiszta állatok forgalmazására vonatkozó tenyésztéstechnikai és származási követelmények megállapításáról
- Juhász László (2012): A magyarországi ebtörzskönyvezésről [I-II-III](#).
- Tóth Zsigmond (2008): [Az ebtörzskönyvezés hajnala Magyarországon](#) I-V.
- Skoglund et al. 2015: Ancient Wolf Genome Reveals an Early Divergence of Domestic Dog Ancestors and Admixture into High-Latitude Breeds – Current Biology, Vol. 25. Issue 11. 2015. 1515-1519.
- Online kutyalexikon: [www.kutya-tar.hu](#), [www.kutya.hu](#)
- Magyar Állatorvosi Kamara kisállat [nyilvántartó rendszere](#) (mikrochip adatbázis)
- Az ebtenyésztők egyesülete haladékat kapott helyzete rendezésére (MTI, 2012. július 13)
- Kutyakiállításokon elérhető [minősítések és címek](#)

Készítette: Dr. Szabó Andrea
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

ORSZÁGGYŰLÉS HIVATALA
KÖZGYŰJTEMÉNYI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI IGAZGATÓSÁG

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486

Az információs jegyzet az országgyűlési képviselők tájékoztatása céljából készült.
A dokumentum az összeállítás elkészültének időpontjában fennálló aktuális helyzetet mutatja be.
Az információs jegyzet szerzői jogvédelem alatt áll.